Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи
Кафедра практичної психології

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Декан факультету педагогіки,
психології та соціальної роботи
_____ Ліна ПРОКОП
27 серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

Психологія особистості та індивідуальних відмінностей

обов'язкова

Освітньо-професійна програма: **Практична психологія**

Спеціальність: **053 Психологія**

Галузь знань: **05 Соціальні та поведінкові науки**

Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**

Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи

Мова навчання: **українська**

Чернівці 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни *«Психологія особистості та індивідуальних відмінностей»* складена відповідно до освітньо-професійної програми «Практична психологія».

Розробник:
Гуляс І.А., професор кафедри практичної психології, доктор психологічних наук, професор

Викладач, що забезпечує читання даної навчальної дисципліни:
Гуляс І.А., професор кафедри практичної психології, доктор психологічних наук, професор

Погоджено з гарантом ОП _____ **Валентина РАДЧУК**
(підпис)

Затверджено на засіданні кафедри практичної психології

Протокол № 1 від «27» серпня 2025 року

Завідувач кафедри практичної психології _____ **Валентина РАДЧУК**
(підпис)

Схвалено методичною радою факультету педагогіки, психології та соціальної роботи

Протокол № 1 від «27» серпня 2025 року

Голова методичної ради факультету _____ **Тетяна КОЛТУНОВИЧ**
(підпис)

Мета навчальної дисципліни «Психологія особистості та індивідуальних відмінностей»: формування у здобувачів цілісної системи знань про структуру, механізми розвитку та функціонування особистості, а також розвиток здатності здійснювати науково обґрунтований аналіз та інтерпретацію індивідуально-психологічних відмінностей у межах професійної діяльності психолога.

Пререквізити. Навчальна дисципліна «Психологія особистості та індивідуальних відмінностей» передбачає тісний зв'язок із наступними дисциплінами: «Загальна психологія», «Вікова психологія», «Соціальна психологія», «Психодіагностика».

Результати навчання

Відповідно до освітньо-професійної програми «Практична психологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю С4 «Психологія» здобувачі вищої освіти мають набути таких компетентностей та програмних результатів навчання:

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів й характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 5. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність), здатність до самопрезентації та презентації результатів своєї професійної діяльності, здатність до керування власним життям та кар'єрою.

ЗК7. Навички міжособистісної взаємодії та співпраці у команді.

ЗК 10. Здатність усвідомлювати свої професійні можливості та діяти лише в межах рівня професійної підготовленості, формулювати результати дослідження у термінах і поняттях, прийнятих у психологічній науці та практичній психології, дотримуватися принципів надання психологічної допомоги, діяти на основі етичних міркувань, доброчесності, соціальної відповідальності, поваги до різноманітності та мультикультурності.

Фахові компетентності:

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК11. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК12. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програмні результати навчання:

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч.з використанням інформаційно комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.
ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.
ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно/письмово для фахівців і нефахівців.
ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.
ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

Опис навчальної дисципліни

Загальна інформація

Форма навчання	**Рік підготовки**	**Семестр**	**Кількість**		**Кількість годин**					**Вид підсумкового контролю**
			кредитів	**годин**	**лекції**	**семінарські**	**практичні**	**самостійна робота**	**індивідуальна робота**	
Денна	3	6	4	120	30	14	-	76	-	іспит
Заочна	3	6	4	120	10	-	-	110	-	іспит

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	сем	лаб	інд	с.р.		л	сем	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теоретичні моделі та структура особистості: класика і сучасні дані												

Тема 1. Методологія сучасної психології особистості	8	2	1	-	-	5	7,5	0,5	-	-	-	7
Тема 2. Психодинамічні теорії: класичні та сучасні	7	1	1	-	-	5	7,5	0,5	-	-	-	7
Тема 3. Біхевіоризм і соціально-когнітивна парадигма	8	2	1	-	-	5	7,5	0,5	-	-	-	7
Тема 4. Гуманістична та екзистенційна психологія у світлі сучасних досліджень	8	2	1	-	-	5	7,5	0,5	-	-	-	7
Тема 5. Теорії рис: факторні та біологічні моделі	8	2	1	-	-	5	8	1	-	-	-	7
Тема 6. Темперамент і психогенетика особистості	8	2	1	-	-	5	7,5	0,5	-	-	-	7
Тема 7. Мотиваційно-ціннісна сфера особистості	8	2	1	-	-	5	8	1	-	-	-	7
Тема 8. Самосвідомість і Я-концепція: класичні та наративні підходи	8	2	1	-	-	5	7,5	0,5	-	-	-	7
Разом за ЗМ1	63	15	8	-	-	40	61	5	-	-	-	56
Змістовий модуль 2. Розвиток, психічне здоров'я та прикладні виміри особистості												
Тема 1. Розвиток особистості в онтогенезі	8	2	1	-	-	5	8	1	-	-	-	7
Тема 2. Особистість у соціокультурному середовищі	8	2	1	-	-	5	8	1	-	-	-	7
Тема 3. Емоційна регуляція та емоційний інтелект	7,5	2	0,5	-	-	5	9	1	-	-	-	8
Тема 4. Особистість і психічне здоров'я: дименсійний підхід	8	2	1	-	-	5	8,5	0,5	-	-	-	8
Тема 5. Психологічна діагностика особистості	9	3	1	-	-	5	8,5	0,5	-	-	-	8

Тема 6. Нейронаука особистості	8	2	1	-	-	5	8,5	0,5	-	-	-	8
Тема 7. Інтегративні моделі особистості та професійна ідентичність психолога	8,5	2	0,5	-	-	6	8,5	0,5	-	-	-	8
Разом за ЗМ2	57	15	6	-	-	36	59	5	-	-	-	54
Всього	120	30	14	-	-	76	120	10	-	-	-	110

Тематика лекційних занять з переліком питань

Тема лекції	План лекції
Змістовий модуль 1. Теоретичні моделі та структура особистості: класика і сучасні дані	
Тема 1. Методологія сучасної психології особистості	1. Предмет і рівні аналізу особистості. 2. Номотетичний і ідіографічний підходи. 3. Дебати «риси особистості на противагу ситуаційним факторам» (сучасний стан проблеми). 4. Метааналізи як стандарт доказовості.
Тема 2. Психодинамічні теорії: класичні та сучасні	1. Структурна модель психіки (З. Фрейд). 2. Архетипи та колективне несвідоме (К.–Г. Юнг). 3. Почуття меншовартості та стиль життя (А. Адлер). 4. Сучасні психодинамічні дослідження: емпірична верифікація захисних механізмів.
Тема 3. Біхевіоризм і соціально-когнітивна парадигма	1. Радикальний біхевіоризм Б. Ф. Скіннера. 2. Теорія соціального навчання А. Бандури та самоефективність. 3. Локус контролю Дж. Роттера. 4. Когнітивно-афективна система особистості (В. Мішел). 5. Сучасні моделі саморегуляції.
Тема 4. Гуманістична та екзистенційна психологія у світлі сучасних досліджень	1. Самоактуалізація особистості (А. Маслоу). 2. Клієнт-центрований підхід (К. Роджерс). 3. Сенс життя (В. Франкл). 4. Емпіричні дослідження благополуччя та повноцінного функціонування людини.
Тема 5. Теорії рис: факторні та біологічні моделі	1. Концепція рис (Г. Олпорт). 2. 16-факторна модель особистості (Р. Кеттелл). 3. Біологічна модель (Г. Айзенк). 4. П’ятифакторна модель особистості: стабільність і зміни впродовж життя. 5. Шестифакторна модель особистості та проблема «чесність–скромність». 6. «Темна тріада» як сучасний напрям досліджень.
Тема 6. Темперамент і психогенетика особистості	1. Нейрофізіологічні основи (І. Павлов). 2. Регуляторна теорія темпераменту (Я. Стреляу). 3. Близнюкові та молекулярно-генетичні дослідження.

	4. Взаємодія генів та середовища.
Тема 7. Мотиваційно-ціннісна сфера особистості	1. Теорія набутих потреб (Д. МакКлелланд). 2. Самодетермінаційна теорія (Е. Десі та Р. Раян). 3. Нейробіологія мотивації. 4. Внутрішня/зовнішня мотивація в освітньому та клінічному контексті.
Тема 8. Самосвідомість і Я-концепція: класичні та наративні підходи	1. Теорія ідентичності Еріка Еріксона. 2. Самооцінка і саморегуляція особистості. 3. Наративна ідентичність. 4. Конструювання «Я» у цифровому середовищі.
Змістовий модуль 2. Розвиток, психічне здоров'я та прикладні виміри особистості	
Тема 1. Розвиток особистості в онтогенезі	1. Когнітивний розвиток (Ж. Піаже). 2. Теорія прив'язаності (Дж. Боулбі). 3. Стабільність та пластичність особистості.
Тема 2. Особистість у соціокультурному середовищі	1. Соціальна ідентичність. 2. Індивідуалізм і колективізм. 3. Гендерні аспекти індивідуальних відмінностей. 4. Кроскультурні метааналізи.
Тема 3. Емоційна регуляція та емоційний інтелект	1. Модель здібностей (Дж. Майєр та П. Саловей). 2. Змішана модель (Д. Ґоулман). 3. Критика та емпіричні дані. 4. Емоційна компетентність психолога.
Тема 4. Особистість і психічне здоров'я: дименсійний підхід	1. Риси і психопатологія. 2. Дименсійні моделі. 3. Захисні механізми та копінг. 4. Резилієнтність у стресових умовах.
Тема 5. Психологічна діагностика особистості	1. Психометричні принципи. 2. Опитувальники, проєктивні методики. 3. Валідність, надійність, етичні стандарти. 4. Оцінювання, засноване на доказах.
Тема 6. Нейронаука особистості	1. Нейронні кореляти рис. 2. Система винагороди та імпульсивність. 3. Мережа пасивного режиму мозку і саморефлексія. 4. Межі інтерпретації нейроданих.
Тема 7. Інтегративні моделі особистості та професійна ідентичність психолога	1. Біопсихосоціальна модель. 2. Інтеграція рисових, мотиваційних і когнітивних підходів. 3. Особистість психолога як інструмент професійної діяльності. 4. Перспективи розвитку науки про особистість.

Тематика семінарських занять з переліком питань

Назва теми	План	Кіл-ь годин
Змістовий модуль 1. Теоретичні моделі та структура особистості: класика і сучасні дані		
Тема 1.	1. Предмет психології особистості та рівні її аналізу.	1

Теоретико-методологічні засади сучасної психології особистості	2. Номотетичний і ідіографічний підходи у вивченні особистості. 3. Дискусія «Риси особистості чи ситуація»: сучасний стан проблеми. 4. Метааналізи як інструмент доказової психології.	
Тема 2. Класичні та сучасні психодинамічні теорії особистості	1. Структурна модель психіки за З. Фрейдом. 2. Архетипи та колективне несвідоме у концепції К.-Г. Юнга. 3. Почуття меншовартості та стиль життя за А. Адлером. 4. Сучасні психодинамічні дослідження: емпірична перевірка захисних механізмів.	1
Тема 3. Біхевіористичний та соціально-когнітивний підходи у психології особистості	1. Радикальний біхевіоризм за Б. Ф. Скіннером. 2. Теорія соціального навчання А. Бандури та концепція самомотивації (самоефективності). 3. Локус контролю у теорії Дж. Роттера. 4. Когнітивно-афективна система особистості за В. Мішелом. 5. Сучасні моделі саморегуляції особистості.	1
Тема 4. Гуманістичний та екзистенційний підходи у психології особистості	1. Самоактуалізація особистості за А. Маслоу. 2. Клієнт-центрований підхід у психології особистості (К. Роджерс). 3. Пошук сенсу життя в концепції В. Франкла. 4. Емпіричні дослідження благополуччя та повноцінного функціонування людини.	1
Тема 5. Теорії рис особистості: факторні та біологічні підходи	1. Концепція рис особистості за Г. Олпортом. 2. 16-факторна модель особистості Р. Кеттелла. 3. Біологічна модель особистості за Г. Айзенком. 4. П’ятифакторна модель особистості: стабільність та зміни протягом життя. 5. Шестифакторна модель особистості та проблема «чесність–скромність». 6. «Темна тріада» як сучасний напрям досліджень особистості.	1
Тема 6. Темперамент і психогенетичні аспекти особистості	1. Нейрофізіологічні основи темпераменту за І. Павловим. 2. Регуляторна теорія темпераменту Я. Стреляу. 3. Близнюкові та молекулярно-генетичні дослідження особистості. 4. Взаємодія генетичних та середовищних чинників у формуванні особистості.	1
Тема 7. Мотиваційно-ціннісні аспекти особистості	1. Теорія набутих потреб за Д. МакКлелландом. 2. Самодетермінаційна теорія Е. Десі та Р. Раяна. 3. Нейробіологічні основи мотивації.	1

	4. Внутрішня та зовнішня мотивація в освітньому та клінічному контексті.	
Тема 8. Самосвідомість і Я-концепція особистості: класичні та наративні підходи	1. Теорія ідентичності за Еріком Еріксоном. 2. Самооцінка та саморегуляція особистості. 3. Наративна ідентичність особистості. 4. Конструювання «Я» у цифровому середовищі.	1
Змістовий модуль 2. Розвиток, психічне здоров'я та прикладні виміри особистості		
Тема 1. Онтогенетичний розвиток особистості	1. Когнітивний розвиток особистості за Ж. Піаже. 2. Теорія прив'язаності Дж. Боулбі. 3. Стабільність та пластичність особистості упродовж онтогенезу.	1
Тема 2. Особистість у соціокультурному контексті	1. Соціальна ідентичність особистості. 2. Індивідуалізм та колективізм як культурні чинники особистості. 3. Гендерні аспекти індивідуальних відмінностей. 4. Кроскультурні метааналізи у вивченні особистості.	1
Тема 3. Емоційна регуляція та емоційний інтелект особистості	1. Модель емоційного інтелекту за Дж. Майєром та П. Саловей. 2. Змішана модель емоційного інтелекту (Д. Ґоулман). 3. Критика моделей емоційного інтелекту та емпіричні дані. 4. Емоційна компетентність психолога.	0,5
Тема 4. Психічне здоров'я і структура особистості: дименсійний підхід	1. Взаємозв'язок рис особистості та психопатології. 2. Дименсійні моделі психічного здоров'я. 3. Захисні механізми та копінг-стратегії особистості. 4. Резилієнтність у стресових умовах.	1
Тема 5. Психологічна діагностика як засіб вивчення особистості	1. Психометричні принципи в дослідженні особистості. 2. Опитувальники та проєктивні методики психологічної діагностики. 3. Валідність, надійність та етичні стандарти у психологічних дослідженнях. 4. Оцінювання особистості на основі доказових підходів.	1
Тема 6. Нейронаука та психологія особистості	1. Нейронні кореляти рис особистості. 2. Система винагороди та імпульсивність у поведінці. 3. Мережа пасивного режиму мозку та саморефлексія. 4. Обмеження інтерпретації нейроданих у дослідженні особистості.	1
Тема 7.	1. Біопсихосоціальна модель особистості. 2. Інтеграція рисових, мотиваційних та когнітивних підходів у психології особистості.	0,5

Інтегративні моделі особистості та формування професійної ідентичності психолога	3. Особистість психолога як інструмент професійної діяльності. 4. Перспективи розвитку науки про особистість.	
	Всього годин	14

Індивідуальні науково-дослідні завдання

№	Завдання до тем
1	Проаналізувати сучасні методологічні підходи до вивчення особистості (номотетичний, ідіографічний, інтегративний) та оцінити їхні можливості й обмеження у дослідженні індивідуальних відмінностей.
2	Порівняти ключові положення класичного психоаналізу З. Фрейда та сучасних психодинамічних підходів (теорії об'єктних відносин, его-психології), визначивши їхній внесок у розуміння розвитку особистості.
3	Дослідити трансформацію біхевіористичних ідей у соціально-когнітивній теорії особистості та проаналізувати роль навчання, підкріплення і спостереження у формуванні поведінки.
4	Проаналізувати концепцію самоактуалізації у працях А. Маслоу та уявлення про особистісне зростання у клієнт-центрованій терапії К. Роджерса в контексті сучасних емпіричних досліджень благополуччя.
5	Порівняти факторні моделі особистості (наприклад, модель «Великої п'ятірки») з біологічною теорією темпераменту Г. Айзенка та визначити їх пояснювальний потенціал щодо індивідуальних відмінностей.
6	Проаналізувати результати психогенетичних досліджень темпераменту (близнюкові та сімейні дослідження) та визначити співвідношення спадкових і середовищних факторів у формуванні особистості.
7	Дослідити структуру мотиваційно-ціннісної сфери особистості та проаналізувати взаємозв'язок між потребами, мотивами та життєвими цілями.
8	Проаналізувати класичні концепції Я-концепції та сучасні наративні підходи до дослідження ідентичності, визначивши роль особистісних наративів у формуванні самосвідомості.
9	Проаналізувати основні теоретичні моделі розвитку особистості в онтогенезі та визначити роль вікових криз і соціальних факторів у формуванні ідентичності.
11	Дослідити вплив соціокультурного контексту на формування цінностей, установок і поведінкових стратегій особистості на основі сучасних міжкультурних досліджень.
12	Проаналізувати сучасні моделі емоційної регуляції та дослідити взаємозв'язок між емоційним інтелектом і психологічним благополуччям особистості.
13	Охарактеризувати дименсійний підхід до розуміння психічного здоров'я та проаналізувати зв'язок між рисами особистості й ризиками розвитку психічних розладів.
14	Порівняти можливості та обмеження різних методів психологічної діагностики особистості (опитувальники, проєктивні методики, психометричні тести) у сучасній практиці психолога.

Самостійна робота студентів

Назва теми	Кіл-ь год Денна форма н-я	Кіл-ь год Заочна форма н-я
Змістовий модуль 1. Теоретичні моделі та структура особистості: класика і сучасні дані		
Тема 1. Методологія сучасної психології особистості	5	7
Тема 2. Психодинамічні теорії: класичні та сучасні	5	7
Тема 3. Біхевіоризм і соціально-когнітивна парадигма	5	7
Тема 4. Гуманістична та екзистенційна психологія у світлі сучасних досліджень	5	7
Тема 5. Теорії рис: факторні та біологічні моделі	5	7
Тема 6. Темперамент і психогенетика особистості	5	7
Тема 7. Мотиваційно-ціннісна сфера особистості	5	7
Тема 8. Самосвідомість і Я-концепція: класичні та наративні підходи	5	7
Змістовий модуль 2. Розвиток, психічне здоров'я та прикладні виміри особистості		
Тема 1. Розвиток особистості в онтогенезі	5	7
Тема 2. Особистість у соціокультурному середовищі	5	7
Тема 3. Емоційна регуляція та емоційний інтелект	5	8
Тема 4. Особистість і психічне здоров'я: дименсійний підхід	5	8
Тема 5. Психологічна діагностика особистості	5	8
Тема 6. Нейронаука особистості	5	8
Тема 7. Інтегративні моделі особистості та професійна ідентичність психолога	6	8
Всього годин	76	110

Завдання для самостійної роботи студентів

Назва теми	Завдання для самостійної роботи

Змістовий модуль 1. Теоретичні моделі та структура особистості: класика і сучасні дані	
Тема 1. Методологія сучасної психології особистості	1. Побудувати схему рівнів аналізу особистості (біологічний, психологічний, соціальний) на основі сучасних наукових джерел. 2. Проаналізувати приклади номотетичних та ідіографічних досліджень особистості у сучасних наукових статтях. 3. Провести аналіз одного метааналізу щодо проблеми «риси особистості чи ситуаційні фактори» та підготувати короткий висновок.
Тема 2. Психодинамічні теорії: класичні та сучасні	1. Проаналізувати структуру особистості у психоаналітичній теорії З. Фрейда на прикладі психологічного кейсу. 2. Порівняти підходи класичного психоаналізу та сучасних психодинамічних теорій у поясненні розвитку особистості. 3. Підготувати аналітичний огляд сучасних досліджень психодинамічної терапії.
Тема 3. Біхевіоризм і соціально-когнітивна парадигма	1. Проаналізувати приклади формування поведінки через підкріплення у повсякденних ситуаціях. 2. Провести міні-аналіз експериментів соціального навчання у працях А. Бандури. 3. Розробити приклад поведінкового експерименту для дослідження впливу спостереження на поведінку.
Тема 4. Гуманістична та екзистенційна психологія у світлі сучасних досліджень	1. Проаналізувати ієрархію потреб у теорії А. Маслоу на прикладі життєвої ситуації. 2. Розглянути принципи клієнт-центрованої терапії К. Роджерса у контексті сучасної психологічної практики. 3. Підготувати аналіз досліджень психологічного благополуччя у межах гуманістичної психології.
Тема 5. Теорії рис: факторні та біологічні моделі	1. Проаналізувати структуру моделі «Великої п’ятірки» на прикладі опису особистісного профілю. 2. Порівняти факторні та біологічні моделі рис у працях Г. Айзенка. 3. Провести аналіз сучасних досліджень зв’язку рис особистості з поведінкою.
Тема 6. Темперамент і психогенетика особистості	1. Порівняти основні моделі темпераменту у сучасній психології. 2. Проаналізувати результати близнюкових досліджень темпераменту. 3. Підготувати короткий огляд емпіричних досліджень спадковості особистісних рис.
Тема 7. Мотиваційно-ціннісна сфера особистості	1. Проаналізувати власну структуру життєвих цілей за допомогою однієї психологічної методики. 2. Дослідити взаємозв’язок мотивів і цінностей у навчальній діяльності студентів. 3. Провести аналіз наукової статті щодо сучасних теорій мотивації.
Тема 8. Самосвідомість і Я-концепція: класичні та наративні підходи	1. Провести самоаналіз структури власної Я-концепції (реальне Я, ідеальне Я, соціальне Я). 2. Проаналізувати наративи особистісної ідентичності на прикладі біографічного тексту. 3. Підготувати огляд сучасних досліджень самосвідомості.

Змістовий модуль 2. Розвиток, психічне здоров'я та прикладні виміри особистості	
Тема 1. Розвиток особистості в онтогенезі	1. Проаналізувати одну теорію розвитку особистості на прикладі життєвого кейсу. 2. Порівняти різні підходи до пояснення вікових криз. 3. Підготувати аналіз емпіричних досліджень формування ідентичності.
Тема 2. Особистість у соціокультурному середовищі	1. Проаналізувати вплив культурних факторів на формування особистісних цінностей. 2. Провести міні-аналіз результатів одного міжкультурного психологічного дослідження. 3. Підготувати приклади впливу соціальних норм на поведінку особистості.
Тема 3. Емоційна регуляція та емоційний інтелект	1. Проаналізувати власні стратегії емоційної регуляції у складних ситуаціях. 2. Провести самооцінку емоційного інтелекту за однією з психологічних методик. 3. Проаналізувати сучасні дослідження зв'язку емоційного інтелекту та благополуччя.
Тема 4. Особистість і психічне здоров'я: дименсійний підхід	1. Проаналізувати взаємозв'язок рис особистості та психологічного благополуччя. 2. Підготувати аналіз одного сучасного дослідження психічного здоров'я. 3. Розглянути приклади проявів психологічної резильєнтності.
Тема 5. Психологічна діагностика особистості	1. Провести аналіз структури однієї психодіагностичної методики. 2. Порівняти опитувальники та проєктивні методики дослідження особистості. 3. Оцінити валідність і надійність обраного психологічного тесту.
Тема 6. Нейронаука особистості	1. Проаналізувати роль мозкових структур у формуванні особистісних рис. 2. Підготувати огляд сучасних нейровізуалізаційних досліджень особистості. 3. Розглянути приклади зв'язку нейробіологічних процесів і поведінки.
Тема 7. Інтегративні моделі особистості та професійна ідентичність психолога	1. Проаналізувати одну сучасну інтегративну модель особистості. 2. Провести самоаналіз професійних якостей майбутнього психолога. 3. Підготувати рефлексивне есе щодо формування професійної ідентичності.

Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни використовуються:

1) *традиційні дидактичні методи та прийоми*:

– *словесні:* лекція, пояснення, розповідь, навчальна бесіда, опитування;

– *наочні:* пояснювально-ілюстративний метод (демонстрація схем і моделей структури особистості, порівняльних таблиць психологічних теорій, результатів емпіричних досліджень, використання комп'ютерної та мультимедійної техніки, демонстрація мультимедійних презентацій тощо);

– *семінарські заняття:* обговорення основних теорій особистості, аналіз наукових текстів і результатів досліджень, розгляд прикладів індивідуальних відмінностей у поведінці та

діяльності людини;
Прийоми: навчальні презентації, пояснення ключових понять і категорій психології особистості, демонстрація наукових моделей і теоретичних схем, виконання письмових завдань для перевірки засвоєння понять, аналіз фрагментів наукових статей і психологічних досліджень.
2) *інноваційні методи навчання*: проблемно-пошуковий метод; дослідницький метод; метод проєктів; метод кейсів; елементи змішаного та дистанційного навчання (згідно розпоряджень щодо організації освітнього процесу);
Прийоми: аналіз сучасних психологічних досліджень особистості, робота з науковими базами даних, підготовка міні-досліджень і аналітичних оглядів, створення студентами порівняльних схем і моделей теорій особистості, виконання індивідуальних і групових навчальних проєктів, використання цифрових освітніх платформ.
3) *інтерактивні методи навчання:* дискусії та дебати; мозковий штурм; робота в малих групах; аналіз психологічних кейсів; метод рефлексії та самооцінювання;
Прийоми: групове обговорення теоретичних підходів до вивчення особистості, аналіз психологічних ситуацій і кейсів, виконання завдань із самоаналізу особистісних рис і цінностей, підготовка та презентація результатів групових досліджень, написання рефлексивних есе, обговорення результатів навчальної діяльності студентів.

Система контролю та оцінювання

Оцінювання поточної навчальної діяльності, підсумкового контролю та дисципліни в цілому здійснюється відповідно до «Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №2 від 24 лютого 2020 року).

https://drive.google.com/file/d/1aDDzrMzuZ7OA1CervuLzeYLONEosLySV/view.

Методи контролю

- *поточний контроль передбачає*:
- усне опитування студентів на семінарських заняттях (індивідуальне, фронтальне): відповіді на проблемні запитання, аналіз теоретичних положень різних психологічних підходів до вивчення особистості, обговорення результатів наукових досліджень, участь у дискусіях, дебатах і мозковому штурмі;
- письмовий контроль (виконання коротких тестових і контрольних завдань, письмовий аналіз психологічних кейсів і ситуацій, підготовка рефлексивних есе щодо проявів індивідуальних відмінностей і особистісного розвитку, виконання практичних завдань з аналізу наукових джерел та оформлення бібліографічних посилань);
- тестовий/машинний контроль (стандартизовані тести у системі дистанційного навчання Moodle).

- *рубіжний контроль передбачає*: письмова контрольна робота наприкінці модуля.

Загальна сума балів за всі виконані завдання, види робіт, передбачені планом семінарських занять, самостійної роботи студентів, письмових контрольних робіт наприкінці модулів становить 60 балів.

- *підсумковий контроль* (максимально – 40 балів) проводиться у формі іспиту з навчальної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, передбаченого робочою програмою навчальної дисципліни.

Форми контролю

- *індивідуальний контроль* (кожен студент отримує завдання, яке він повинен виконати без сторонньої допомоги);
- *груповий контроль* (група тимчасово поділяється на кілька підгруп (від 2 до 10

студентів) і кожній підгрупі дається завдання на перевірку. Залежно від мети контролю групам пропонують однакові або різні завдання);

- *фронтальний контроль* (завдання пропонуються всій групі для з'ясування правильності сприйняття й розуміння навчального матеріалу, виявлення слабких сторін у знаннях студентів, недоліків, прогалин, помилок у роботах і відповідях та визначення заходів щодо їх подолання й усунення);

- *взаємний контроль* (активізує діяльність студентів, підвищує інтерес до знань, критичне мислення);

- *самоконтроль/програмований контроль* (можливість самостійно перевірити правильність відповіді чи виконаного завдання. Використовується для організації фронтальної роботи і колективного обговорення індивідуально одержаних результатів).

Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю
Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)																	Кількість балів (екзамена-ційна роботи)	∑
Змістовий модуль 1									Змістовий модуль 2									
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	К.р.	Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	К.р.		
3	3	3	3	4	3	3	3	7	3	3	3	3	3	3	3	7	**40**	**100**

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

A – «відмінно» – якщо студент набрав 90–100 балів, глибоко і всебічно знає зміст питань курсу; логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень компетентності; здатний передбачати, прогнозувати, вирішує проблемні завдання.

B – «дуже добре» – коли студент набрав 80–89 балів, правильно, логічно відтворює навчальний матеріал, розуміє основоположні теорії і факти. Вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, частково контролює власні навчальні дії.

C – «добре» – коли студент набрав 70–79 балів, знає навчальний матеріал; оволодів досконало практичними навичками; аргументовано викладає матеріал, висловлює свої міркування про ті чи інші методичні підходи, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу.

D – «задовільно» – якщо студент набрав 60–69 балів, в основному знає зміст питань курсу, але непереконливо відповідає, плутає поняття; невпевнено виконує практичні

завдання, допускає неточності у теоретичних знаннях; не вміє оцінювати педагогічні та методичні явища, встановлювати взаємозв’язок теорії та практики

E – «достатньо» – якщо студент набрав 50–59 балів, знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до пояснення викладача; розуміє основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять; виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його правильна, але недостатньо осмислена. З допомогою викладача здатний аналізувати, порівнювати, узагальнювати та робити висновки. Вміє застосовувати знання при розв'язуванні задач.

FX – «незадовільно» з можливістю повторного складання – коли студент набрав 35–49 балів, не опанував зміст курсу, вкрай слабо володіє теоретичними знаннями, не знає наукових фактів визначень; виявляє низький рівень навичок пояснення і обґрунтування фахових явищ і ситуацій. Часто пропускав лекції та практичні заняття.

F – «незадовільно» з обов’язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання – якщо студент набрав 1–34 бали, не опанував зміст курсу, не знає наукових фактів, визначень, правил та законів. Відсутнє загальногуманітарне та наукове мислення, практичними навичками не володіє. Часто пропускав лекції та семінарські заняття.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів за результатами поточного контролю

Навчальні досягнення студентів оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип пооперaційної звітності, обов’язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Поточний контроль проводиться на всіх видах аудиторних занять. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв’язку між викладачем та студентами у процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією студентів.

Методи поточного контролю

Усне опитування – бесіда, розповідь студента, роз’яснення. Основою усного контролю слугує монологічна відповідь студента або запитально-відповідальна форма – бесіда. Усний контроль, як поточний, проводиться на кожному занятті в індивідуальній, фронтальній або комбінованій формах.

Розподіл балів:

2 бали – відповідь виявляє повні, ґрунтовні знання студента з поставленого питання; студент розуміє місце даних знань у системі вже наявної у нього інформації; чітко знає, як ці знання можуть бути застосовані на практиці;

1 бал – відповідь студента недостатньо повна, однак, в основному, правильна; студент не розуміє місце даних знань у системі вже наявної у нього інформації, але, в основному, орієнтується у тому, як вони можуть бути застосовані на практиці;

0 балів – відповідь неправильна; студент не розуміє доцільність даних знань для практичної діяльності.

Доповнення на семінарському занятті

1 бал отримує студент, який активно включений в тематичну дискусію, і готовий висловити свої міркування, посилаючись на літературні джерела та власний аналіз.

Тести (тест досягнень, тематичне тестування) – це набір стандартизованих завдань з визначеного матеріалу, який встановлює ступінь засвоєння його студентами. Перевага тестів у їх об’єктивності, тобто незалежності перевірки та оцінки знань від викладача.

Розподіл балів:

3 бали отримує студент який на 90 % виконав завдання;

2 бали отримує студент, який на 75 % упорався із завданнями;

1 бал отримує студент, який на 50 % розв'язав завдання.

Виконання завдань практичної роботи

Розподіл балів:

3 бали – активна участь у роботі на семінарському занятті; правильне розв'язання практичних завдань із незначними неточностями;

2 бали – активна участь у роботі на семінарському занятті; правильне розв'язання практичних завдань із незначними неточностями та порушенням логіки викладення відповіді;

1 бал – розв'язання практичних завдань з грубими помилками, без обґрунтування.

Підготовка мультимедійної презентації за темою

Розподіл балів:

4 бали: у презентації відображено глибоке, чітке розуміння та усвідомлення матеріалу, аналітичний та творчий підхід до поставлених задач. Під час аналізу-інтерпретації зроблені самостійні висновки, аргументація, висловлене власне ставлення до проблеми. Малюнки, звуки, фото, анімації – у кількості, виправданій змістом презентації. Робота виконана творчо і самостійно. Презентація характеризується оригінальністю, логічністю та послідовністю.

3 бали: у презентації містяться важливі твердження щодо проблемних питань, презентація має в основі декілька ключових положень, які неповністю розкривають її тематику; прослідковується певна логічна структура в розміщенні інформації; презентація починається із вступу, надає інформацію в певному порядку і завершується викладенням важливих наукових моментів та висновків; неповністю представлені інформаційні джерела або не всі правильно оформлені.

2 бали: презентація сфокусована на темі, але поверхнево висвітлює її; естетичний вигляд незадовільний (відсутня чітка структура розміщення інформації, недоречна графіка оформлення); важко вловити структуру подання інформації; немає посилань на використані джерела або не всі правильно оформлені.

1 бал: завдання виконане частково; презентація студента не містить відповідь на поставлене завдання, не є аргументованою; не містить посилань на джерела, що вивчаються; не містить аналізу відповідних теорій, концепцій, наукових течій, свідчить про наявність значних прогалин у знаннях студента, викладена з порушенням логіки подання матеріалу, містить багато граматичних, грубих стилістичних помилок та виправлень.

Модуль-контроль: контрольна робота є складовою поточного контролю і здійснюється шляхом проведення аудиторної письмової роботи на останньому семінарському занятті в межах окремого залікового модуля. Шляхом написання контрольної роботи здійснюється перевірка знань студентів з обсягу викладеного на лекціях, опрацьованого на семінарських заняттях та засвоєного у звітний модульний період матеріалу.

Розподіл балів:

7 балів отримують студенти, які повно та ґрунтовно розкрили теоретичні питання, використавши при цьому не лише обов'язкову, а й додаткову літературу.

5-6 балів отримують студенти, які в цілому розкрили теоретичні питання, однак неповно і допустили деякі неточності. При цьому не використали на достатньому рівні обов'язкову літературу.

3-4 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, розкривши його лише частково і допустивши при цьому окремі помилки, котрі не впливають на загальне розуміння питання.

2 бали отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, недостатньо або поверхово розкривши більшість його окремих положень і допустивши при цьому окремі помилки, які частково вплинули на загальне розуміння проблеми.

1 бал отримують студенти, які поверхово розкрили лише окремі положення окремого питання і допустили при цьому певні суттєві помилки, котрі значно вплинули на загальне розуміння питання.

Завдання контрольних робіт розміщені в системі електронного навчання Moodle за посиланням: https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=9345

Зразки теоретичних запитань

1. Охарактеризуйте основні підходи до вивчення особистості в сучасній психології та визначте їх методологічні особливості.
2. Розкрийте зміст теорій рис особистості та поясніть значення факторних моделей у дослідженні індивідуальних відмінностей.
3. Поясніть важливість соціокультурних і біологічних чинників у формуванні особистості та проаналізуйте їх взаємодію у сучасних психологічних дослідженнях.

Зразки тестових завдань

Який із підходів у психології особистості передбачає детальне вивчення індивідуальних особливостей конкретної людини?
a) номотетичний;
b) ідіографічний;
c) біхевіористичний;
d) гуманістичний.

Встановіть відповідність між автором та його теорією:

Автор	**Теорія**
А. Маслоу	a) теорія ієрархії потреб
Г. Айзенк	b) біологічна теорія рис
А. Бандура	c) соціально-когнітивна теорія
К. Роджерс	d) клієнт-центрований підхід

Встановіть відповідність між психологічними концепціями та їх ключовими характеристиками:

Психологічна концепція	**Ключові характеристики**
теорія ієрархії потреб А. Маслоу	a) спостереження та моделювання поведінки
біологічна теорія рис Г. Айзенк	b) потреби розташовані у ієрархії від базових до самореалізації
соціально-когнітивна теорія А. Бандури	c) інтелект і темперамент частково визначаються спадковістю
клієнт-центрований підхід К. Роджерса	d) орієнтація на розвиток потенціалу і самореалізацію особистості

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

3 бали – робота виконана самостійно і правильно, відображає належний рівень теоретичних знань і практичних навичок, вимоги академічної доброчесності строго дотримані;

2 бали – робота виконана самостійно, містить несуттєві помилки, відображає належний рівень теоретичних знань і практичних навичок, вимоги академічної доброчесності строго дотримані;

1 бал – робота виконана, але містить помилки, відображає недостатній рівень теоретичних знань і практичних навичок, частково дотримані вимоги академічної доброчесності.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни на підсумковому контролі

Підсумкова кількість балів з дисципліни визначається як сума балів поточного контролю (максимум 60 балів) та іспиту (40 балів).

Іспит проводиться у формі тестового контролю. Кожна тема представлена 6 тестами, що охоплюють: теоретичні знання, аналітичні навички та практичне застосування.

Критерії оцінювання тестового контролю (40 балів):

Балова оцінка	Відсоток правильних відповідей	Рівень знань і компетентностей	Оцінка
40 – 36	90 – 100	Високий рівень засвоєння матеріалу; студент правильно відповідає на більшість завдань всіх типів, демонструє глибоке розуміння принципів академічної доброчесності та вміння застосовувати їх у практичних і теоретичних ситуаціях	Відмінно
35 – 32	80 – 89	Добрий рівень знань; студент правильно відповідає на більшість завдань, допускає незначні помилки у деталях, але засвоїв основні принципи та правила академічної доброчесності.	Дуже добре
31 – 28	70 – 79	Задовільний рівень знань; студент правильно виконує більшість завдань базового рівня, допускає помилки у складних або деталізованих питаннях.	Добре
27 – 24	60 – 69	Початковий рівень засвоєння матеріалу; студент правильно виконує лише прості завдання, демонструє обмежене розуміння принципів академічної доброчесності та застосування норм у практиці	Задовільно
Менше 24	Менше 60	Низький рівень знань; студент не зміг правильно відповісти на більшість завдань, не засвоїв основні принципи академічної доброчесності.	Незадовільно

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

1. Розкрийте предмет сучасної психології особистості та його значення для науки.
2. Схарактеризуйте біологічний, психологічний та соціальний рівні аналізу особистості.

3. Обґрунтуйте взаємозв’язок між рівнями аналізу у сучасних дослідженнях.
4. Розкрийте особливості номотетичного підходу у вивченні особистості.
5. Поясніть сутність ідіографічного підходу та його практичне застосування.
6. Оцініть сучасні дослідження, що поєднують обидва підходи.
7. Визначте сутність метааналізу у психології особистості та поясніть його значення для формування доказової бази.
8. Схарактеризуйте основні компоненти психіки: Ід, Его, Суперего, та поясніть їх взаємодію.
9. Розкрийте сутність психосексуальних стадій розвитку у структурній моделі Фрейда.
10. Схарактеризуйте поняття колективного несвідомого та архетипів за Юнгом.
11. Поясніть значення архетипів для сучасної психології.
12. У чому полягає сутність почуття меншовартості та його вплив на розвиток особистості за Адлером.
13. Поясніть поняття «стиль життя» та оцініть його взаємозв’язок із почуттям меншовартості.
14. Розкрийте поняття захисних механізмів особистості та методи їх емпіричної верифікації.
15. Розкрийте сутність основних положень радикального біхевіоризму та принципи оперантного підкріплення.
16. Схарактеризуйте значення біхевіористських підходів у сучасних дослідженнях поведінки.
17. Опишіть соціальне навчання та процес моделювання поведінки за Бандурою.
18. Поясніть концепцію самоефективності та її роль у формуванні особистості.
19. Розкрийте поняття локусу контролю та схарактеризуйте його типи, поясніть вплив на поведінку.
20. Опишіть основні компоненти когнітивно-афективної системи та їх взаємодію.
21. Розкрийте сутність поняття саморегуляції особистості та оцініть роль когнітивних та мотиваційних компонентів у її формуванні.
22. Обґрунтуйте концепцію самоактуалізації у контексті гуманістичної психології.
23. Поясніть основні стадії потреб за Маслоу та їх роль у розвитку особистості.
24. Схарактеризуйте основні принципи клієнт-центрованого підходу та роль емпатії.
25. Проаналізуйте вплив клієнт-центрованого підходу на сучасну психологічну практику.
26. Розкрийте основні положення логотерапії Франкла та її значення для психічного здоров’я.
27. Проаналізуйте сучасні емпіричні дослідження сенсу життя та благополуччя.
28. Опишіть сучасні методи вимірювання психологічного благополуччя та їх практичне застосування.
29. Опишіть основні положення концепції рис особистості за Олпортом.
30. Поясніть відмінність між кардинальними, центральними та вторинними рисами.
31. Опишіть методологію побудови 16-факторної моделі Кеттела та роль факторного аналізу.
32. Опишіть біологічну модель особистості Айзенка та зв’язок типів темпераменту з нейрофізіологічними процесами.
33. Схарактеризуйте п’ять основних факторів особистості та їх характеристику, поясніть зміни упродовж життя.
34. Опишіть шості фактори моделі та особливості «чесність–скромність».
35. Схарактеризуйте складники «Темної тріади» та їх вплив на соціальну поведінку.
36. Опишіть основні принципи типології темпераменту за Павловим та їх значення для сучасної психології.
37. Опишіть основні положення регуляторної теорії темпераменту Стреляу.

38. Поясніть механізми активації та гальмування у темпераменті та застосування теорії Стреляу у дослідженнях.
39. Опишіть методи близнюкових досліджень та молекулярно-генетичних досліджень у психології особистості.
40. Поясніть механізми взаємодії генетичних та середовищних чинників у розвитку особистості.
41. Опишіть поняття епігенетики у психології та приклади досліджень «гени × середовище».
42. Оцініть практичне значення генетико-середовищних даних для психології.
43. Опишіть основні типи набутих потреб за МакКлелланд та їх вплив на поведінку.
44. Проаналізуйте приклади досліджень мотивації, що спираються на теорію набутих потреб.
45. Опишіть основні принципи самодетермінаційної теорії та роль автономії, компетентності і соціальної інтеграції.
46. Проаналізуйте емпіричні дослідження внутрішньої та зовнішньої мотивації.
47. Опишіть нейробіологічні механізми мотивації та роль дофамінової системи.
48. Проаналізуйте сучасні дослідження нейробіології мотивації.
49. Опишіть відмінності між внутрішньою та зовнішньою мотивацією та їх вплив на навчальну діяльність.
50. Опишіть основні стадії розвитку ідентичності за Еріксоном та вплив соціальних факторів.
51. Проаналізуйте сучасні дослідження ідентичності в різних вікових групах.
52. Опишіть взаємозв’язок між самооцінкою та процесами саморегуляції.
53. Проаналізуйте сучасні дослідження впливу самооцінки на поведінку та досягнення.
54. Опишіть концепцію наративної ідентичності та поясніть, як наративи формують цілісне «Я».
55. Проаналізуйте приклади досліджень наративної ідентичності у сучасній психології.
56. Опишіть вплив цифрових технологій та соціальних мереж на формування «Я» та оцініть можливі ризики.
57. Розкрийте основні стадії когнітивного розвитку за Ж. Піаже та поясніть їхній вплив на формування особистості дитини.
58. Проаналізуйте ключові положення теорії прив’язаності Дж. Боулбі та її значення для соціально-емоційного розвитку.
59. Охарактеризуйте типи прив’язаності та поясніть їхній вплив на поведінку і міжособистісні взаємини в дорослому віці.
60. Обґрунтуйте, як саме когнітивний та емоційний розвиток взаємопов’язані у процесі онтогенезу.
61. Проаналізуйте сучасні дослідження стабільності та пластичності особистості протягом життя та їх практичне значення.
62. Розкрийте поняття соціальної ідентичності та поясніть її роль у формуванні поведінки індивіда.
63. Проаналізуйте вплив індивідуалізму та колективізму на розвиток особистості та міжособистісні взаємини.
64. Схарактеризуйте гендерні аспекти індивідуальних відмінностей та їх значення для психологічної практики.
65. Обґрунтуйте важливість врахування соціокультурного контексту у дослідженнях особистості.
66. Проаналізуйте приклади кроскультурних метааналізів та їх внесок у розуміння особистості в різних культурах.
67. Розкрийте основні складові моделі здібностей емоційного інтелекту за Дж. Майєром та П. Саловейем та поясніть їхній практичний вплив на поведінку.

68. Проаналізуйте ключові положення змішаної моделі емоційного інтелекту Д. Ґоулмана та її значення для міжособистісних взаємин.
69. Обґрунтуйте основні зауваження та критику сучасних моделей емоційного інтелекту.
70. Проаналізуйте сучасні емпіричні дані, що підтверджують або спростовують ефективність різних моделей емоційного інтелекту.
71. Охарактеризуйте емоційну компетентність психолога та поясніть її роль у професійній діяльності та консультуванні.
72. Розкрийте взаємозв'язок між рисами особистості та проявами психопатології, наведіть приклади сучасних досліджень.
73. Опишіть основні дименсійні моделі психічного здоров'я та їх застосування у психологічних дослідженнях.
74. Схарактеризуйте роль захисних механізмів та копінг-стратегій у підтримці психічного здоров'я.
75. Проаналізуйте вплив резилієнтності на адаптацію особистості в стресових умовах.
76. Обґрунтуйте практичне значення дименсійного підходу для психокорекційної та консультувальної роботи.
77. Розкрийте основні психометричні принципи оцінювання особистості та поясніть їхнє значення для наукових досліджень.
78. Схарактеризуйте різницю між опитувальниками та проєктивними методиками, наведіть приклади їх застосування.
79. Обґрунтуйте важливість валідності та надійності психологічних інструментів, поясніть способи їх перевірки.
80. Проаналізуйте етичні стандарти проведення психологічної діагностики та їх практичне значення.
81. Оцініть переваги оцінювання особистості, заснованого на доказах, у сучасній психологічній практиці.
82. Розкрийте поняття нейронних корелятів рис особистості та поясніть їхнє значення для наукових досліджень.
83. Опишіть роль системи винагороди у формуванні імпульсивності та поведінкових стратегій.
84. Схарактеризуйте мережу пасивного режиму мозку та її зв'язок із саморефлексією.
85. Проаналізуйте приклади досліджень, що демонструють нейробіологічні основи різних характеристик особистості.
86. Обґрунтуйте межі інтерпретації нейроданих у психології та можливі обмеження застосування таких результатів.
87. Розкрийте основні положення біопсихосоціальної моделі особистості та її значення для психологічної практики.
88. Проаналізуйте способи інтеграції рисових, мотиваційних і когнітивних підходів у сучасних дослідженнях особистості.
89. Охарактеризуйте особистість психолога як інструмент професійної діяльності та поясніть, як вона впливає на ефективність консультування.
90. Обґрунтуйте роль інтегративних моделей у розвитку теорії та практики психології особистості.

Зарахування результатів неформальної освіти

Здобувач вищої освіти має право на визнання результатів навчання (умінь, компетентностей) у неформальній/інформальній освіті, що за тематикою й змістом відповідають як навчальній дисципліні загалом, так і її окремим темам, індивідуальним завданням.

У межах поточного контролю до рейтингу студента можуть зараховуватися додаткові бали за умови наявності у нього сертифікату про результати неформальної/інформальної освіти курсу:

- «Положення про організацію освітнього процесу у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (П.7)

https://www.chnu.edu.ua/media/mp1hio45/polozhennia-pro-osvitnii-protses.pdf

- «Порядок визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти»

https://www.chnu.edu.ua/media/4g5fzssb/poriadok-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-ta-abo-informalnoi-osvity.pdf

Доступність інформації для учасників освітнього процесу щодо визнання результатів неформальної/інформальної освіти забезпечується через оприлюднення вищезазначених документів на офіційному сайті ЧНУ (https://www.chnu.edu.ua/universytet/ normatyvni-dokumenty/).

Згідно з рішенням кафедри (протокол №1 від 27.08.2025 р.) викладач враховує додаткові бали, отримані через неформальну/інформальну освіту, до загальної суми балів, набраної з освітньої компоненти, за умови, що результати з проблеми відповідають тематиці курсу.

Кількість балів, що зараховується студенту, залежить від обсягу здобутих кредитів та отриманих результатів навчання, однак, становить не більше 20 % (20 балів) від загальної кількості балів за курс (100 балів за системою ЄКТС). Наприклад, студент отримав сертифікат за проходження курсу в рамках проєкту SAINUP та Американських рад з міжнародної освіти, за що може отримати 4 бали до підсумкового контролю. Якщо студент пройшов двогодинний курс та має підтвердження у вигляді сертифікату, то він, відповідно, може отримати 2 бали, тригодинний – 3 бали тощо.

За результативну наукову роботу (написання наукової роботи, тез доповідей, участь у науково-практичних конференціях, участь у роботі гуртка тощо) за профілем цієї дисципліни, за рішенням кафедри студент може отримати до 10 додаткових (заохочувальних) балів у межах максимальної загальної суми балів – 100.

Рекомендована література

Основна:

1. Аршава І.Ф., Носенко Е.Л. Психологія особистості: підручник для студентів закладів вищої освіти. Дніпро: ЛІРА, 2024. 500 с.
2. Диференційна психологія. Видання 2-ге, перероблене і доповнене: підручник / за загальною редакцією академіка С.Д. Максименка. Київ: «Видавництво Людмила», 2023. 572 с.
3. Католик Г., Калька Н. Психологія особистості (в схемах, презентаціях і таблицях): навчальний посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2022. 158 с.
4. Кацавець Р. С. Психологія особистості: навч. посібник. Київ: Алерта, 2021. 134 с.
5. Мітіна С.В. Психологія особистості: навч.-метод. посібник. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. 274 с.
6. Мазяр О. Диференціальна психологія. Київ: Кондор, 2017. 284 с.
7. Москалець В.П. Психологія особистості. Київ: Ліра-К, 2026. 364 с.
8. Палій А.А. Диференціальна психологія: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2021. 432 с.

9. Прищак М.Д., Гречановська О.В. Психологія особистості: електронний навчальний посібник комбінованого (локального та мережного) використання. Вінниця: ВНТУ, 2024. 219 с.
10. Рєпнова Т.П., Мендело В.В. Диференціальна психологія. Навчально-методичний комплекс для студентів зі спеціальності «Психологія». Одеса: Одеський національний морський університет, 2022. 77 с.
11. Романовська Л.Ї., Подкоритова Л.О. Диференційна психологія. Навч. посіб. Львів: «Новий Світ–2000», 2020. 236 с.

Додаткова:

1. Ґоулман Д. Емоційний інтелект. Харків: Віват, 2019. 512 с.
2. Кацавець Р.С. Психологія розвитку особистості: навч. посібник. Київ: Алерта, 2024. 152 с.
3. Гуляс І.А. Вік як диференціально-психологічний чинник аксіопсихологічного проектування життєвих досягнень особистості. *Психологія та психосоціальні інтервенції.* 2021. № 3. С. 28-35. URL: https://doi.org/10.18523/2617-2348.2020.3.28-35
4. Гуляс І.А. Психічне здоров'я поранених військовослужбовців: результати самооцінювання. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Психологічні науки»*. 2025. № 1. С. 64–71. URL: https://doi.org/10.32999/ksu2312-3206/2025-1-8
5. Гуляс І.А., Гоян І.М. Гендерні відмінності ціннісно-цільових координат особистості в період ранньої дорослості. *Теоретичні і прикладні проблеми психології та соціальної роботи.* 2022. № 1(57). Том 2. С. 142–153. URL: https://doi.org/10.33216/2219-2654-2022-57-1-2
6. Кокун О.М., Мельничук Т.І. Резилієнс-довідник: практичний посібник. Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 2023. 25 с.
7. Короход Я.Д., Долінська Л.В. Диференціальна психологія: навчально-методичні рекомендації (для студентів факультету психології, політології та соціології НУ «ОЮА»). Одеса: Національний університет «Одеська юридична академія»; Фенікс, 2021. 55 с.
8. Сердюк Л.З. Психологічні технології сприяння позитивному психічному здоров'ю різних верств населення України в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення: практичний посібник / за ред. Л.З. Сердюк. Київ : Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 2024. 168 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/742839/
9. Твердоступ А. Особливості формування резилієнтності внутрішньо переміщених осіб серед студентства під час війни. *Прояви резилієнтності на різних рівнях системи: сім'я, освіта, суспільство під час війни:* зб. наук. матеріалів ІІ Міжнар. наук.-практ. конф., м. Полтава, 23–24 травня 2024 р. Полтава, 2024. С. 16–20.
10. Фурман А.А. Психологія особистості: ціннісно-орієнтаційний вимір: монографія. Одеса: ОНПУ; Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 312 с.
11. Чиханцова О.А. Психологічні основи життєстійкості особистості: монографія. Київ : Талком, 2021. 319 с.

Інформаційні ресурси

1. Аршава І.Ф., Носенко Е.Л. Психологія особистості: підручник для студентів закладів вищої освіти. Дніпро: ЛІРА, 2024. 500 с. URL: http://info.dgu.edu.ua/bitstream/96.pdf
2. Галян О.І. Практикум з диференційної психології. Дрогобич, 2020. 45 с. URL: https://www.dkpp.com.ua/wp-content/uploads/2023/01/dyf_ps_praktykum.pdf
3. Гуляс І.А. Атрибутивні ознаки особистості студентів практичних психологів

як чинники психологічного резилієнсу. *Слобожанський науковий вісник. Серія: Психологія*. 2025. № 1. С. 30–35. URL: https://doi.org/10.32782/psyspu/2025.1.4

4. Гуляс І.А. Індивідуально-особистісні відмінності емоційної регуляції у подружній комунікації в умовах ситуаційно-психологічного навантаження. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 1(59). С. 3236-3249. URL: https://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/36050

5. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. Наукові ресурси. URL: http://nbuv.gov.ua/node/1539

6. Українська електронна бібліотека. URL: https://lib.com.ua

7. Hulias, I., Sadirbekova, D., Baimoldina, L., & Kozhamkulova, N. Comparative Study of Emotional Intelligence among University Students Exemplified by a Ukrainian-Kazakhstan Sample. *Insight: the psychological dimensions of society.* 2025. № 13. Pp. 305–327. URL: https://doi.org/10.32999/2663-970X/2025-13-13

8. Journal of Research in Personality. URL: https://www.journals.elsevier.com/journal-of-research-in-personality

9. Lib.iitta.gov.ua. URL: https://lib.iitta.gov.ua

10. Personality and Individual Differences. URL: https://www.journals.elsevier.com/personality-and-individual-differences

11. Personality Disorders: Theory, Research, and Treatment. URL: https://www.apa.org/pubs/journals/per

12. PsycINFO (APA). URL: https://www.apa.org/pubs/databases/psycinfo

Політика академічної доброчесності

Освітня діяльність під час вивчення навчальної дисципліни ґрунтується на принципах співробітництва та академічної доброчесності.

Політика щодо відвідування занять. Регулярне відвідування лекційних та практичних занять, самостійна робота та опрацювання рекомендованої літератури і матеріалів є необхідною умовою для вивчення дисципліни.

Політика щодо академічної доброчесності: академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату, фабрикації, фальсифікації тощо. У разі порушення студентом академічної доброчесності, робота оцінюється на нижчу оцінку або ж незадовільно та має бути виконана повторно. Викладач залишає за собою право змінити тему завдання. Політика щодо академічної доброчесності регламентується «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» (https://www.chnu.edu.ua/media/hkzbr1b2/polozhennia-pro-vyiavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chnu-2025.pdf), «Етичним кодексом Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (https://www.chnu.edu.ua/media/jxdbs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf).

Політика щодо дедлайнів і перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.

Політика оцінювання роботи викладача. Здобувачі після кожного заняття оцінюють роботу викладача та можуть залишати відгуки і пропозиції в анкеті в системі електронного навчання Moodle.